

Usmernenie k § 23 ods. 1 písm. b) zákona o e-Governmente

Novelou zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinnnej od 1. augusta 2019 došlo k zmene § 23 ods. 1 písm. b) zákona.

V zmysle horeuvedenej novely § 23 ods. 1 písm. b) zákona o e-Governmente znie „**Osoba, ktorá nie je orgánom verejnej moci, vykoná autorizáciu elektronickeho podania, kvalifikovaným elektronickým podpisom,**¹⁷⁾ ktorého kvalifikovaný certifikát obsahuje minimálny súbor osobných identifikačných údajov reprezentujúcich jedinečným spôsobom fyzickú osobu podľa osobitného predpisu,^{20aa)} a ktorý zahrnul do autorizácie aj kvalifikovanú elektronicnú časovú pečiatku,¹⁹⁾ ktorá určuje dátum a čas, po ktorom nastala autorizácia, ak je podľa osobitného predpisu náležitou podania vlastnoručný podpis, ktorý musí byť úradne osvedčený.“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 20aa znie:

20aa) Bod 1 prílohy vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1501 z 8. septembra 2015 o rámci interoperability podľa článku 12 ods. 8 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 910/2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronicke transakcie na vnútornom trhu.“.

Z dôvodovej správy k uvedenému ustanoveniu vyplýva, že cieľom úpravy tohto ustanovenia je posilnenie dôveryhodnosti použitých autorizačných prostriedkov tým, že sa na účely **úradne osvedčeného podpisu** bude môcť použiť **len kvalifikovaný elektronický podpis** a nie pečať.

Dôvodom je najmä snaha „personalizovať“ autorizáciu tam, kde nahrádza úradné osvedčenie (teda neumožniť použitie systémových prostriedkov ale vyžadovať „manuálne podpísanie“ danou osobou).

Považujeme za potrebné zdôrazniť, že ustanovenie § 23 ods. 1 písm. b) zákona o e-Governmente sa týka autorizácie elektronickeho podania a nie elektronickej autorizácie, resp. podpisovania akýchkoľvek dokumentov. Elektronickým podaním je teda najmä žaloba, návrh na začatie konania, žiadosť, sťažnosť, či vyjadrenie. Nie sú ním však prílohy k týmto dokumentom. Zákon o e-Governmente rozlišuje medzi podaním a prílohami k podaniu a predpisuje len spôsob autorizácie podania, nie však už jeho príloh. Spôsob autorizácie príloh vyplýva z osobitných právnych predpisov. Predmetná zmena sa preto dotkne len prípadov, kedy osobitný predpis ustanovuje, že podpis na samotnom elektronickom podaní musí byť úradne osvedčený.

Nové znenie § 23 ods. 1 písm. b) vyžaduje od osôb, ktoré nie sú orgánmi verejnej moci, v prípade ekvivalentu úradne osvedčeného podpisu **zahrnutie** časovej pečiatky do autorizácie, čo sa technicky rieši tak, že sa časová pečiatka neprípadá k podpisu iba po jeho vytvorení (do časti nepodpisovaných údajov) **ale kvalifikovaná časová pečiatka sa zahŕňa priamo do podpisovaných údajov.**

Kvalifikovaná elektronická pečiatka tak bude zahrnutá do výpočtu hash odtlačku v procese autorizácie ako dôkaz, že autorizácia nastala po čase uvedenom v časovej pečiatke. **V prípade zahrnutia časovej pečiatky do autorizácie priamo pri podpisovaní sa v XAdES používajú elementy AllDataObjectsTimeStamp alebo IndividualDataObjectsTimeStamp a v CAdES sa používa contentTimestamp.** Pre zahrnutie časovej pečiatky do autorizácie v PAdES sa používa zahrnutie existujúceho podpisu PAdES s pripojenou časovou pečiatkou alebo zahrnutie časovej pečiatky dokumentu.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že pri doteraz účinnej právnej úprave časová pečiatka skôr preukazovala čas, pred ktorým nastala autorizácia. Podľa novely zákona o e-Governmente bude časová pečiatka v prípade elektronických podaní preukazovať čas, po ktorom nastala autorizácia. Dôvodom zmeny je, že týmto spôsobom dochádza k ochrane informácie o čase, po ktorom nastala autorizácia podania, keďže táto informácia bude zahrnutá do autorizácie a teda bude chránená samotným kvalifikovaným elektronickým podpisom. Ak je pre podpisujúceho, teda osobu, ktorá podáva podanie, potrebné definovať aj čas, pred ktorým nastala autorizácia, toto môže dosiahnuť pripojením druhej časovej pečiatky, už ku kvalifikovanému elektronickému podpisu.

Na úrovni centrálnych riešení je pripájanie druhej časovej pečiatky v prípadoch, kedy ju nepripojí podpisujúca osoba, zabezpečené novelou zákona o e-Governmente a doplnením nového odseku 8 do § 23, ktorý znie: „*Ak orgán verejnej moci prijme elektronické podanie, ktoré je autorizované kvalifikovaným elektronickým podpisom¹⁷) alebo kvalifikovanou elektronickou pečaťou,¹⁸) ku ktorým nie je pripojená kvalifikovaná elektronická časová pečiatka,¹⁹) orgán verejnej moci pripojí kvalifikovanú elektronickú časovú pečiatku, ktorá zahŕňa objekt autorizácie.*“.

Cieľom tejto úpravy je zabezpečiť zachovanie „overiteľnosti“ použitých autorizačných prostriedkov tak, že orgány verejnej moci budú povinné **pripojiť kvalifikované časové pečiatky** všade tam, kde v podaniach absentujú. Účelom je teda zabezpečiť, aby autorizované podania, ktoré neobsahujú časovú pečiatku, boli dlhodobo overiteľné z hľadiska platnosti ich autorizácie. Povinnosť pripájať časové pečiatky sa nevzťahuje na prílohy elektronických podaní.

Ak sa orgán verejnej moci rozhodne pripojiť časovú pečiatku k prílohám elektronického podania alebo k iným elektronickým správam než je elektronické podanie, t. j. nad rámec povinnosti podľa § 23 ods. 8, takéto pripojenie časovej pečiatky zo strany orgánu verejnej moci nenahrádza povinnosť pripojenia časovej pečiatky tam, kde to zákon o e-Governmente vyžaduje od podávateľa. Napríklad ak sa časová pečiatka po prijatí správy doplní do prílohy podania, ktorým je elektronický dokument vytvorený zaručenou konverziou neobsahujúci časovú pečiatku, orgán verejnej moci je povinný vyhodnocovať, či dokument pôvodne obsahoval časovú pečiatku.

K uvedenej úprave § 23 ods. 8 zákona o e-Governmente bolo zároveň novelou ustanovené prechodné ustanovenie § 60g ods. 4, v zmysle ktorého „**Orgán verejnej moci je povinný vykonávať autorizáciu spôsobom podľa § 23 ods. 3 posledná veta najneskôr od 1. septembra 2019 a plniť povinnosť podľa § 23 ods. 8 najneskôr od 1. júla 2020.**“.

Na základe vyššie uvedených skutočností je ustanovenie § 23 ods. 1 písm. b) účinné od 1. augusta 2019 a ustanovenie § 23 ods. 8 účinné od 1. júla 2020.

Záver:

Za účelom správnej aplikácie § 23 ods. 1 písm. b) zákona o e-Governmente Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu vydáva toto usmernenie.

Cieľový stav vyššie uvedených zmien bude taký, že osoba, ktorá elektronické podanie podpisuje, bude od 1. augusta 2019 v prípadoch vyžadujúcich úradne osvedčený podpis, zahŕňať kvalifikovanú časovú pečiatku do autorizácie, teda bude „podpisovať aj údaje z nej“. Týmto spôsobom bude určený čas, po ktorom došlo k autorizácii a tento čas bude chránený kvalifikovaným elektronickým podpisom.

Podpisujúca osoba môže a nemusí pripojiť aj druhú časovú pečiatku, už k samotnému kvalifikovanému elektronickému podpisu, čím určí aj čas, pred ktorým došlo k autorizácii. Od 1. júla 2020 bude táto „druhá“ kvalifikovaná elektronická časová pečiatka k podpisu pripájaná k podaniam kde absentuje, priamo zo zákona a to na strane orgánu verejnej moci.

Nová úprava § 23 ods. 1 písm. b) a § 23 ods. 8 zákona o e-Governmente splní zamýšľaný účel, keď sa bude aplikovať tak, že časová pečiatka **sa zahrnie** do podpisovaných údajov a neskôr **sa pripojí** druhá časová pečiatka k podpisu ako nepodpisovaný údaj.